

Sprawozdanie z konferencji *Człowiek wobec informacji*

Wrocław, 4 kwietnia 2017 r.

Druga Filozoficzna Konferencja Studentów i Doktorantów *Człowiek wobec informacji* zorganizowana została 4 kwietnia 2017 r. przez Instytut Filozofii Chrześcijańskiej Papieskiego Wydziału Teologicznego we Wrocławiu. Miejszem obrad była Sala Senatu PWT, a prelegentami – studenci i doktoranci filozofii, teologii, a także chemii z czterech polskich uczelni: Akademii Ignatianum w Krakowie, Politechniki Wrocławskiej, Uniwersytetu Opolskiego oraz Papieskiego Wydziału Teologicznego we Wrocławiu. Opiekę naukową nad konferencją sprawował ks. prof. dr hab. Jerzy Machnacz, dyrektor Instytutu Filozofii Chrześcijańskiej PWT.

Temat konferencji został sformułowany tak, aby umożliwić prezentację wystąpień szerokiej grupie referentów. Zgłoszone prace filozoficzne mogły być opracowaniami zagadnień z zakresu epistemologii, antropologii, etyki, estetyki czy ontologii. Refleksja teologiczna mogła dotyczyć między innymi objawienia, egzegezy biblijnej czy nauczania Kościoła. Zgłaszać można było również prace z dziedziny komunikacji, pedagogiki i dydaktyki.

Spotkanie otworzył J. Machnacz, który przypomniał, że konferencja naukowa jest zawsze świętem dla środowiska akademickiego i wymaga zarówno przygotowania od strony intelektualnej, jak i oprawy zewnętrznej. Następnie, nawiązując do tematu konferencji, podkreślił, że chociaż informacja towarzyszy człowiekowi od początku jego istnienia, to jednak w ubiegłym i bieżącym stuleciu mamy do czynienia z jej zalewem, do czego przyczynia się techniczny rozwój środków społecznego przekazu. Konieczna staje się obrona przed niepożądanym napływem informacji i dlatego zmuszeni jesteśmy niejako „nałożyć sobie filtr” – dokonywać selekcji. Z drugiej jednak strony komunikacja jest konieczna i potrzebna. Człowiek nie jest istniejącą jedynie w sobie i dla siebie Leibnizowską monadą, lecz istotą otwartą na cały świat osób i rzeczy, wśród których żyje. Wymiana informacji jest niezbędna dla fizycznego, psychicznego i duchowego życia człowieka, a zatem refleksja nad tą wymianą ma ogromne znaczenie.

W trakcie konferencji ogłoszono dwanaście referatów. Zgodnie z założeniami organizatorów każde wystąpienie wraz z następującą po nim dyskusją miało trwać nie dłużej niż dwadzieścia minut. Przewidziano trzy sesje. W pierwszej sesji, zatytułowanej *Zobowiązanie wzniosłej tradycji*, wystąpiło czworo prelegentów. Pierwszy cykl wystąpień rozpoczęła mgr Mirosława M. Kucharewicz (PWT), która przedstawiła referat pod tytułem *Funkcja poznawcza symbolu w ujęciu Dionizego Areopagity*. Następnie mgr Małgorzata Rel (UO) zaprezentowała pracę *Uczucie metafizyczne w sztuce i jego rola w swoistym przeżywaniu własnego istnienia*. Mgr Krzysztof Sas (PWT), jako trzeci mówca w tej sesji, przedstawił zagadnienie *Prawda jako informacja, byt jako medium, człowiek jako odbiorca. Poznanie realistyczne według świętego Tomasza z Akwinu*. Na zakończenie mgr Krzysztof J. Niedziela (Ignatianum) omówił temat *Realizm poznania w ujęciu Mieczysława Alberta Krąpca*. Jak zaznaczono w tytule tej sesji, prelegenci szczególną uwagę poświęcili myśli wielkich postaci mistyki, teologii i filozofii. Symbol u Dionizego Areopagity, mnicha z V/VI w. po narodzeniu Chrystusa, którego refleksja leży u podstaw teologii apofatycznej, został ukazany jako pomost między światem doświadczanym zmysłami a rzeczywistością duchową. Odczytanie symbolu, jak uczy Areopagita, wymaga nie tylko przygotowania intelektualnego, lecz przede wszystkim wtajemniczenia duchowego. Z kolei uczucie metafizyczne w sztuce zostało zanalizowane na podstawie myśli Władysława Stróżewskiego (*1933), Stanisława Ignacego Witkiewicza (1885–1939), Romana Ingardena (1893–1970) oraz Maxa Schelera (1874–1928). W zgodnej opinii tych filozofów i twórców piękno ma wymiar egzystencjalno-etyczny i dociera do odbiorcy za pośrednictwem właśnie uczucia metafizycznego. Natomiast Tomasz z Akwinu (1225–1274), do którego odwoływali się autorzy trzeciego i czwartego wystąpienia pierwszej sesji, postrzegał byt jako nośnik, a zatem swoiste medium, za pomocą którego człowiek (odbiorca) może odczytać zawartą w owym bycie prawdę, potraktowaną tutaj jako informację. Właściwe odczytanie prawdy, możliwe dzięki realizmowi poznawczemu, jest fundamentalne dla funkcjonowania człowieka w świecie, o czym często mówił Mieczysław Albert Krąpiec OP (1921–2008).

W sesji drugiej: *Dwie strony medalu* przekaz informacji poddano wielostronnej analizie, zwłaszcza o charakterze etycznym. Ks. mgr lic. Adam R. Prokop (UO), jako pierwszy z czterech referentów w tej części konferencji, przedstawił zagadnienie *Jezusa z Nazaretu przesłanie o Bogu*. W wystąpieniu tym krytycznej refleksji poddane zostały próby odtworzenia tzw. Jezusa historii, a – w kontekście teorii komunikacji – Nazarejczyk ukazany został jako medium porozumienia między Bogiem a człowiekiem. Następnie lic. Michał Stachurski (PWT) zaprezentował referat pod tytułem *Między potencjalnym pracownikiem a potencjalnym pracodawcą – etyczny wymiar wymiany informacji na etapie rekrutacji i zatrudnienia*, analizując w odniesieniu do etyki problemy pojawiające się w procesie przyjmowania nowych pracowników. Za szczególnie ważną uznał prelegent rzetelność w przekazie informacji między pracodawcą a pra-

cobiorcą. Kontekst analizy stanowiło obowiązujące obecnie w Polsce prawo pracy. Mgr inż. Bartosz Pietrzak (PWT), kolejny z występujących, skupił się na temacie *Informacja w świecie wirtualnym*, zwracając uwagę na problemy natury etycznej, jakie stwarza dostęp do informacji w świecie wirtualnym. Chodzi tu zwłaszcza o prawo do pozyskiwania informacji oraz do prywatności w sieci. Coraz łatwiejszy dostęp do informacji wymaga od współczesnych odbiorców zarówno szczególnej odpowiedzialności przy jej udzielaniu, jak i krytycyzmu w przyjmowaniu. Na zakończenie drugiej sesji ks. mgr Piotr Machała (PWT) przedstawił pracę zatytułowaną *Wybrane aspekty problemu uzależnienia od mediów. Ujęcie problemu w nurcie noopsychosomatycznym*, stawiając ogólną diagnozę zespołu uzależnienia, a także ukazując sposoby funkcjonowania osoby uzależnionej. Podstawę zaprezentowanych rozważań stanowiło noopsychosomatyczne podejście terapeutyczne Kazimierza Popielskiego (*1935).

W sesji trzeciej: *Filozofia przyrody i futurologia* również przedstawione zostały cztery referaty. Na początek lic. Franz Steppeler (PWt) oraz inż. Maciej Wilk (PWt) wspólnie zreferowali zagadnienie *Wyluskiwać informacje z natury. Między filozofią przyrody a chemią Roberta Boyle'a*. Następnie mgr Jarosław Mitek (PWT) przedstawił pracę *Racjonalność świata w ujęciu Michała Hellera*, a kl. Jakub Waliłko (PWT) wygłosił referat pod tytułem *Człowiek wobec informacji według Stanisława Lema w „Summa technologiae”*. Czwarty referent w tej sesji, lic. Marcin Wachowicz (PWT), omówił temat *Pojęcie natłoku informacyjnego w ujęciu Alvina Tofflera*. W pierwszym wystąpieniu sesji przedstawione zostały poglądy irlandzkiego chemika Roberta Boyle'a (1627–1691), znanego jako autor nowoczesnej definicji pierwiastka chemicznego oraz twórcza tzw. prawa Boyle'a-Mariotte'a, dotyczącego zachowania gazu doskonałego w przemianie izotermicznej. W dyskusji po referacie, prowadzonej ze względu na narodowość jednego z prelegentów częściowo w języku niemieckim, poruszono zagadnienie Boyle'owskiego i współczesnego rozumienia alchemii. Następne wystąpienie dotyczyło koncepcji racjonalności świata w ujęciu Michała Hellera (*1936), dla którego fakt, że przyroda precyzyjnie „odpowiada na pytania” zadawane jej przez naukowców stosujących metody matematyczne, jest podstawowym argumentem za jej racjonalnością. W referacie przedstawiono Hellerowską koncepcję, ze szczególnym uwzględnieniem przekazu informacji pomiędzy światem a badaczem. Główną część trzeciego wystąpienia stanowiło omówienie tzw. kryzysu informacyjnego opisanego przez Stanisława Lema (1921–2006). Kryzys ów miał się rozpocząć od gwałtownego przyrostu informacji naukowej i prowadzić do hiperspecjalizacji nauk, a także zaniedbania niektórych dziedzin wiedzy, gdyż liczba naukowców, którzy mogliby poradzić sobie z nadmiarem pozyskanej informacji, musiałaby być większa od ogólnej liczby mieszkańców naszej planety. W końcowej części referatu zarysowana została problematyka wzajemnej relacji wiary i informacji w ujęciu S. Lema. Ostatnie wystąpienie sesji i całej konferencji dotyczyło pojęcia „natłoku informacji”, którego autorem jest Alvin E. Toffler (1928–2016), amerykański futurolog znany z prac poruszających te-

matykę cyfrowej rewolucji komunikacyjnej oraz szeroko pojętej technologizacji. Pojęcie to zostało po raz pierwszy użyte w książce *Szok przyszłości* (1970) na określenie ogromu informacji docierającej za pośrednictwem mediów do współczesnego odbiorcy. Z powodu tego ogromu (natłoku) weryfikacja pozyskanej wiedzy jest właściwie niemożliwa.

Obrady podsumował sekretarz konferencji ks. mgr lic. Adam R. Prokop, który podkreślił, że dobiegające końca spotkanie okazało się – mimo napiętego harmonogramu – sukcesem organizacyjnym zarówno z powodu sprawnego przygotowania, jak i zaangażowania ze strony prelegentów oraz współorganizatorów, a także dlatego, że dyscyplina czasowa wystąpień nie została ani razu poważnie naruszona. Wyraził również nadzieję, że filozoficzne konferencje studentów i doktorantów na PWT będą kontynuowane.

Jarosław Mitek